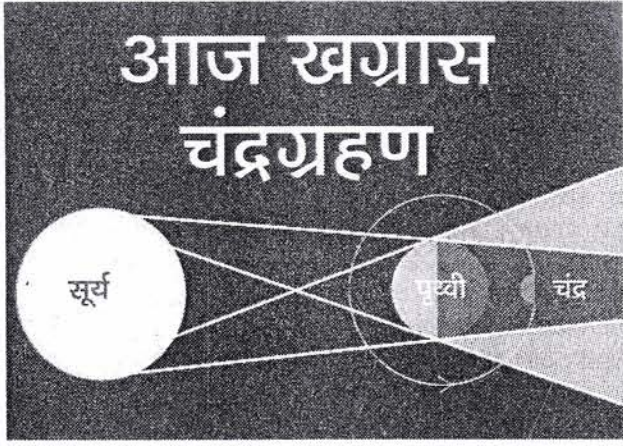

महाराष्ट्र टाइम्स, बुधवार, १५ जून, २०११, "भंगन, पृष्ठ क्र.

- या वर्षातील पहिले चंद्रग्रहण बुधवारी, १५ जून रोजी आशिया, आफ्रिका व ऑस्ट्रेलिया या भागांतून दिसणार आहे. पृथ्वीच्या छायेच्या मध्यभागातून चंद्र प्रवास करणार आहे. त्यामुळे हे खग्रास चंद्रग्रहण अधिक गडद असणार आहे.
- चंद्र पृथ्वीभोवती फिरत असताना एकवेळ अशी येते, की सूर्य, पृथ्वी आणि चंद्र एका रेषेत येतात (पौर्णिमेची स्थिती) आणि या दरम्यान चंद्राचा पृथ्वीच्या सावलीतून प्रवास होतो. या काळात पृथ्वीवरून चंद्रग्रहण पाहता येते. चंद्र पूर्णपणे पृथ्वीच्या छायेत लपल्यास खग्रास आणि अंशतः पृथ्वीच्या छायेमागे गेल्यास खंडग्रहण चंद्रग्रहण होते.
- पृथ्वीच्या अवकाशातील सावलीचा व्यास चंद्रापेक्षा बराच मोठा असतो. त्याच्या मध्यातून चंद्राचा प्रवास झाल्यास चंद्रावर पृथ्वीची गडद छाया पडते आणि चंद्र काही काळ या छायेत जवळजवळ नाहीसा होतो. चंद्रग्रहणादरम्यान पृथ्वीच्या छायेच्या बरोबर मध्यातून चंद्राचा प्रवास होणे हे दुर्मिळ आहे. त्यामुळे १५ जूनच्या खग्रास चंद्रग्रहणाला महत्त्व आहे. या आधी असे चंद्रग्रहण ६ ऑगस्ट १९७१ ला झाले होते. यापुढे असे ग्रहण पाहण्यासाठी ६ जून २०५८ ची वाट पहावी लागणार आहे.
- चंद्रावर पृथ्वीची सावली पडत असल्यामुळे ही घटना साध्या डोळ्यांनी पाहता येते. एखादी छोटी दुर्बीण असल्यास पृथ्वीच्या छायेचा चंद्राच्या पृष्ठभागावरून होणारा प्रवास व्यवस्थित पाहता येऊ शकतो.
- ग्रहणादरम्यान चंद्र पृथ्वीच्या गडद छायेत जात असला, तरी तो पूर्णपणे नाहीसा होत नाही. सध्या पृथ्वीच्या वातावरणात नुकत्याच उद्रेक झालेल्या ज्वालामुखीची राख मोठ्या प्रमाणात असल्याने खग्रास काळातील चंद्र कसा दिसेल हे पाहणे अभ्यासकांसाठी उत्सुकतेचे ठरणार आहे.
- चंद्रग्रहण पुण्यातून पाहता येईल. ज्योतिर्विद्या परिसंस्थेने चंद्रग्रहण पाहण्याकरिता विशेष सुविधा केंसरीवाडा येथे रात्री साडेदहापासून केली आहे. या ग्रहणाचे संस्थेच्या www.jvp.org.in या संकेतस्थळावरून वेबकास्ट केले जाणार आहे.

- ▶▶ रात्री १०.५२ - चंद्राचा पृथ्वीच्या उपछायेत प्रवेश ग्रहण सुरु.
- ▶▶ रात्री ११.५२ - चंद्र पृथ्वीच्या छायेत प्रवेश करेल.
- ▶▶ रात्री १२.५१ - खग्रास अवस्था सुरु.
- ▶▶ रात्री १.४२ - परमोच्च स्थिती. चंद्रबिंब दिसेनासे होईल.
- ▶▶ रात्री २.३२ - चंद्रबिंब पृथ्वीच्या छायेतून बाहेर पडू लागेल.
- ▶▶ रात्री ३.३२ - चंद्र पूर्णपणे छायेतून बाहेर पडेल.
- ▶▶ पहाटे ४.३२ - चंद्राचा उपछायेतील प्रवास पूर्ण होईल.